

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 394

Červen 1989

SEDMDESÁT ROKŮ OD ÚMRTI DR. MILANA RASTISLAVA ŠTEFÁNKA

Každá dejinne dôležitá doba má svojich veľikánov. Doba príprav a založenia Československej republiky si vytvorila vedľa Masaryka, Beneša a legií i priamo legendárnu osobnosť, Milana Rastislava Štefánika.

Milan, človek telesne útlej postavy, osypkami rozrytou tvárou a modrých očí, vedel upútať a získať každého. Od najútlejšie mladosti sa musel ťažko životom prebijať, ale všade zanechal po sebe nesmazateľnú stopu. Bolo tomu tak v Prešporku, Soproni i na Sarvaši, kde študoval strednú školu a kde poznal maďarský útlak. Potom v Prahe, na technike a na univerzite, ktorá v ňom vytvorila či utvrdila človeka neznajúceho rozdielu medzi Slováckmi a Čechmi.

Zdoraňujeme jeho činnosť v slovenskom študentskom spolku Detvan, jeho styk s významnými českými kultúrnymi činiteľmi i lásku, ako si vedel získať a udržať priateľov a ako písal do novin, hlavne do Času o slovenských veciach a rozširoval záujem o Slovensko. Málokde však čítame alebo počujeme o tom, v akej chudobe žil a ako bol vynaliezavý, keď bol hladný, ako chodil v Prahe do rozných obchodov, živností zbožia a ináč zjednodušoval výrobu a zvyšoval predaj. Tak mi o tom pred viac ako päťdesiat rokmi rozprávali jeho súčasníci z Detvana, medzi nimi i Minister Vavro Šrobar. Štefánik bol húževnatý i priebojný a veľmi citlivý.

Jeho ťažké začiatky sa po odchode z Prahy opakovali i v zahraničí, v Paríži. Kto to sám nezažil, si len ťažko vie predstaviť, čo znamená študovať, byť hladný a súčasne myslieť aj na osud rodu, z ktorého vyšiel a ako mu pomôcť z veľkého utrpenia, z nebezpečia zániku, v ktorom sa Slováci pred Prvou svetovou vojnou nachádzali.

Sám som M. R. Štefánika videl pred Prvou svetovou vojnou snáď iba raz či dva, i to zd'aleka, keď chodil cez Brezovú na brezovský vlak do škôl na štúdie alebo na prázdniny. Štefánik sa mi už vtedy stal ako malému chlapci ideálom a hrdinom.

Zo Štefánika sa stal astronom, hviezdár, vedátor, ktorý prenikol vo veľkom cudzom svete. To nebola snáď ľahká vec; mladý, neznámy človek zo slovenských kopaníc, z Košárik, chcel ukázať a dokázať širému svetu, že i z malého, skoro neznámeho národa sa môžu narodiť a rodia sa veľkí ľudia, ktorí sa stávajú kladným prínosom civilizácii.

Príšla prvá svetová vojna a M. R. Štefánik bol hotový využiť príležitosti a sa obetovať. Mal už za sebou veľké vedecké dielo. Stal sa známym a uznávaným vo vedeckom svete. Bol na vedeckých cestách vo všetkých končinách zeme. V Ázii, v Afrike, v Amerike, na Pacifickom oceáne. V Európe sa stali najznámejšími jeho výstupy a výzkumy na Mont Blancu. Franciia si ho prisvojila a v 1912 sa stal jej občanom. Pracoval pre ňu a robil jej dobré meno.

Štefánik toto všetko nechal. Hlásil sa do francúzskej armády k letectvu ako vojak túžiaci pomáhať Francii a svojmu slovenskému ľudu. Ale i tu využíva svojich schopností a vedomostí. Upozorňuje na seba a veľmi rýchlo ho francúzska armáda a vláda používajú k dôležitým vojenským i diplomatickým jednaniam. Súčasne sa zapojuje hneď v počiatkoch do boja o vytvorenie Československa, zahájeného T. G. Masarykom, ktorý mu bol učiteľom už v Prahe. Využíva svojich známostí a vedomostí v službách Francii i československej veci, cestuje na Balkán a do Talie, do Ruska i do Spojených štátov. Tu vo Spojených štátov docielil súhlasu vlády, aby sa americkí rezidenti československého povodu mohli hlásiť do československých legií a jednal s krajanmi vo veci náboru dobrovoľcov. Franciia oceňuje jeho služby tým, že ho veľmi rýchlo povyšuje z poručíka na majora, plukovníka a generála. A v československom odboji sa stáva podpredsedom Československej národnej rady vedenej Masarykom, ktorá sa stáva mluvčím československého ľudu - Čechov i Slovákov - doma i v zahraničí. Tých, čo sú v zahraničí organizuje a vytvára z nich armády bojujúce so spojencami na frontách v Rusku, vo Francii i v Talii.

Sám som sa dostal do Talie na Veľkú noc 1916. Hneď po krátkej dobe v zajateckom tábore sme sa s niektorými spoluzajatci snažili nájsť príležitosť dostať sa do spojeneckých armád. Skúšali sme možnosť dostať sa do Ruska. O Štefánikovej práci som sa vtedy len málo dozvedel, ale som mu písal cez francúzske veľvyslanectvo v Ríme o našich túžbach, ale sa mi nedostalo žiadnej odpovedi. Počet takých zajatcov, ktorí sme si želali účastníť sa boja po boku spojencov, rástol. Z desiatok a stovák sa nás stali tisíce a desať tisícov. Založili sme organizáciu - Dobrovoľnícky zbor - složenú z tých zajatcov, čo chceli ísť bojovať. Vtedy sme si ani nevedomovali, aká je to veľká síla v rukách Národnej rady, v rukách M. R. Štefánika, aby mohli oboznamovať a uskutočňovať naše národné a štátne aspirácie.

Keď sme v Talii mali prihlásených na niekoľko tisíc dobrovoľcov, bolo treba, aby naši vodcovia politicky zhodnotili a uplatnili tento nádejný politicko-vojenský kapitál. Po návšteve Beneša i Osuského v Talii sa Štefánikovi podarilo uzavrieť prvú smlúvu nádejného Československa a uznanie parížskej Národnej rady ako de facto vlády a vytvorenie armády. Italia zpočiatku nerada pozorovala túžby československých zajatcov ísť bojovať so spojencami. Bola konzervatívna, nechcela rozbitie Rakúsko-Uherska, ale hlavne bola proti Jugoslávcom, ktorí chceli kus Adrie stejne ako Italia.

Dr. Benešovi sa podarilo docieľiť, aby československí dobrovoľci mohli aspoň za italskou frontou pracovať, aby sa aspoň tak dostali zo zajateckých táborov.

Na jar 1918 prišiel Štefánik do Ríma. Tam sa pýtal italskej vlády: "Želá si Taliansko, aby na mieste nepriateľskej habsburskej ríše vznikla skupina štátov čestných a vedomých si svojej ceny? Ak je tomu tak, nestačí iba národ oslobodiť". Dejiny

VESTNIK

June 1989

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - O. Kovar

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Červen 1989

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - O. Kovářová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telefon: 656-1117

l'udstva ukazujú, že získanú slobodu si udrží len taký národ, ktorý je schopný krvavých obetí. Keby sa teraz nemala prijať dobrovoľná obeť českého národa, položila by sa tým v istoní smysle prekážka jeho budúcemu mravnému vývoju. - Tento národ prejavil pevnú vôľu žiť v budúcnosti svojim vlastným životom, československý štát bude teda utvorený . . ."

Tak sa mu podarilo zlomiť odpor italskej vlády, ktorá uzavrela s ním dňa 21.4.1918 smlúvu o vytvorení československej armády - legií - v Itálii. Týmto jedinečným Štefánikovým úspechom sa Národná rada stala prvý raz provizornou vládou nádejného Československa. Vyvrcholilo to v máji veľkou slávnosťou na Oltári vlasti - pomníku italského sjednotenia, keď ministerský predseda Orlando odovzdal Štefánikovi prapor československej legie.

Sám som vtedy bol už na fronte s 33. plukom pri rieke Piave, kde má týždeň hľadáli s telegramom od Štefánika, v ktorom žiadal, aby som hneď prišiel do Ríma. Nikto mi nevedel povedať prečo som tam pozývaný. V plnej výzbroji v horúčave som z frontu cestoval vlakom a v Ríme som pešo zo stanice išiel do Via Boncompagni 93, kde bolo sídlo Národnej rady. Štefánika som našiel v tmavej kancelárii, v horúčave boli okna pozastierané. Hneď som sa ho dotazoval, prečo ma do Ríma pozval. Rozhovoril sa, že chce, aby bol v Ríme vydávaný časopis pre legionárov na fronte a prípadne, aby bol zhadzovaný i za frontou, rakúsko-uherským vojakom, že to bude vlastne pokračovanie zprávy, ktoré Dobrovoľnícky sbor vydával v zajateckom tábore v Santa Maria Capua di Vetere i v Padule pod zahlavím "V boj" a že ja mám byť redaktorom jeho slovenskej časti. Namietol som, že ako študent som nikdy nič pre uverejňovanie nepísaval a nemajú slovenských škol, že ani v spisovnej slovenčine nie som dokonalý. On krátko odpovedal - naučíte sa. Potom sme spomínali Brezovú a Košariská. Ja som sa mu pochválil, že sme u 33. pluku, od ktorého som práve prišiel, zorganizovali jednu slovenskú rotu, ktorú som sám cvičil vo Foligno prv lež sme išli na front. Jeho reakcia ma prekvapila. Hovoril, že je to chyba, že vo vytváraní nášho československého spoluzitíia by bola katastrofa, keby boli také jednotky oddelene nasadené do boja a decimované, že sa Češi a Slováci nemajú oddeľovať, že musia prizvukovať, že sú jedni.

Tak som sa v júni 1918 ako 21-ročný mladík stal redaktorom a od novembra 1918 do leta 1919 som za časopis vydávaný tri razy týždenne zodpovedal.

Pri svojich návštevách v Ríme, ktoré boli vždy veľmi krátke, Štefánik mal pre nás pracujúcich pri Národnej rade pravidelné informačné porady a pri jednej takej porade omdel. Po skriešení sa len opýtal, kde sme prestali a pokračoval. Pri inej príležitosti ma volal do hotelu. Keď som tam prišiel, ležal nemocný v posteli a žiadal ma, aby som zanesol jeden veľmi dôležitý list na francúzske veľvyslanectvo a dal ho do rúk veľvyslancovi. Pri príchodu k veľvyslancovi som žasnul. Štefánik sedel u neho.

Z týchto krátkych, ale tak významných príhod, je vidno, ako tento človek malej postavy zo žiariacimi očami bol húževnatý,

človek ktorý mal pred sebou veľký cieľ a žiadne prekážky, telesné vady, choroba alebo vonkajšie ho nevedeli zastaviť. Tieto príhody uvádzam len, aby som poukázal na silu jeho vôle, ktorá nepoznala prekážok, vzbudzovala len obdiv a nadšenie.

Tak tomu bolo aj koncom apríla 1919, keď sa vracal zo Sibírie cez Itáliu do vlasti. Chceli sme, aby cestoval vlakom a zvláštny vagon sme ovenčili, aby ho mal až po Bratislavu. Cestoval tak až do Milána, ale trval na tom, že poletí. Na naše rady a zvlášť rady italského ministerstva vojny nedal a vracal sa lietadlom. Nechcel stúpiť na maďarskú podu.

Bol som zronený, keď ma dňa 4. mája 1919 odpoľudnia volali z italského ministerstva války a hovorili, že sa Štefánikovo lietadlo u Bratislavy zrútilo. Písal som do časopisu "V boj" smutný nekrolog a pozdejšie som hovoril na trznye u Milana vojakom československej domobrany o tomto národnom hrdinovi.

Po návratu legionárov a vojakov československej domobrany z Itálie, ktorých sme tam koncom vojny zorganizovali vyše 60,000, sme v júni 1919 zastavili vydávanie časopisu "V boj" a hneď pri návšteve Brezovej som konal pút' na Bradlo k Štefánikovmu hrobu. Mohutná mohyla architekta Jurkoviča tam byla postavená pozdejšie.

Pozdejšie, keď som v rokoch 1919-22 študoval v Paríži a býval na predmestí blízko Meudonskej hvezdárne, kde Štefánik pracoval, som navštevoval rodinu Janssena, jeho bývalého protektora a zaznamenával som spomienky a informácie o jeho živote a zbieral som rozne doklady, ktoré sme potom posielali do památníka osvobození v Prahe. Tieto som pozdejšie, keď som žil v Prahe, pomáhal luštiť a prekládať z francúzštiny.

Pri poslednej návšteve v Ríme s Betkou sme sa šli s markýzou Giulianou Benzoní, Štefánikovou snúbenkou. Vysoká štíhla, krásna stará pani s láskou a obdivom nám rozprávala o ňom, o jeho milej povahe, jemnosti, o zvláštnom spôsobe získať si priateľov. Bol šarmantný a dnes by ho opisali ako charizmatického.

Milan Rastislav Štefánik žil len krátky, ale neuveritelne bohatý život. Je len málo ľudí, ktorí by behom 39 rokov života sa vedeli za veľmi ťažkých okolností vzdelat', videt' svet, docielit' veľkých úspechov v oboru vedy, ktorý si zvolili za životný cieľ, ktorí by vynikli ako neohrození bojovníci a zaslúžili sa o slobodu svojho malého utlačeného národa ako bol on.

Pripomíname si ho a uctieame ho, pretože chceme z neho čerpať posilu v borbe o lepší zajtrajšok, osobne i v rodine, stejne ako v národe a štáte a aby sme si s ním mohli povedať, že naše úsilie snád' nebolo nadarmo, snád' sme pomohli a pomôžeme stavať katedrálu pokroku a ľudskosti.

Reč Dr. Jana Papánka

Prosíme oznamte včas zmenu adresy

Petition of the CZSM to the Government of the Hungarian People's Republic

The 8th Congress of the Democratic Union of Slovaks in Hungary (DZSM) charged the steering committee of the Union with formulating and submitting to the government of the Hungarian People's Republic, with the full mandate of the Congress, a petition concerning the assurance of the existence of the Slovak national community. In connection with this charge DZSM transmitted to the government of the Hungarian People's Republic the following document:

1. We demand the speedy establishment of a Slovak educational center in Budapest, which has been delayed for almost twenty years. The present situation in this regard can be considered as mockery of our national political activity and as discrimination against parents of Slovak nationality and their children.

2. We demand the improvement of working conditions for the apparatus of DZSM, an increase in the number of its active workers, and the recognition of their moral and material security.

3. We demand that the 1990 population census be undertaken in regions of Slovaks nationality in cooperation with Slovak or other national groups.

4. We demand a progressive reintroduction of and commitment to the Slovak language in our kindergartens and schools, as well as the assurance of necessary personal and material conditions.

5. We demand the establishment of independent Slovak departments at those universities which specialize in the preparation of teachers for national groups, as well as the reform of the system of their preparation.

6. We demand at least one common publishing institution for national groups, with the necessary and appropriate publishing capacity.

We demand the assurance of bilingualism in geographic areas inhabited by Slovaks (increase in the number of bilingual signs, expansion of publishing opportunities in the Slovak language in regional and local publications, adjustment of cable television transmissions to the demands of Slovak nationals, etc.)

8. In leadership elections for local committees, it is necessary to take care to ensure the adequate representation of all nationalities.

9. We demand the assurance of material resources for the publication of an illustrated youth and social-political magazine. (For the past forty years only one weekly publication has been available.)

10. We demand the assurance of a budget for DZSM which will allow not just its continued existence but also its effective activity.

Democratic Union of Slovaks in Hungary

Z INFOCHU

Dokument Charty č. 32/89

VZPOMÍNKA NA PAVLA WONKU

26. 4. tomu byl rok, co v královéhradecké věznici zahynul vězeň svědomí Pavel Wonka. Bylo mu 35 let. Podle pitevního protokolu byla bezprostřední příčinou smrti plicní embólie, širší souvislosti však ukazují na to, že Pavel Wonka

zemřel na následky vězeňských útrap a nedostatečné lékařské péče. Krátce před smrtí byl k soudnímu jednání přivezen v pojízdném křesle, nemohl takřka mluvit, svého obhájce řekl, že brzy zemře, a vězeňský lékař přesto prohlásil, že se musí zúčastnit jednání i být vězněn. Pavel Wonka několikrát žádal o propuštění a odložení soudních jednání i trestu, ale lidé, kteří o tom rozhodovali, nikdy nevzali dost vážně jeho zdravotní potíže a dopustili se netečnosti, nelidskosti i cynismu.

Tragédie Pavla Wonky je tragédií osamělého bojovníka. Po prarodičích byl původem Němec, a už tím se v pohraničním městě dostával do jisté izolace, která v něm vypěstovala vědomí, že se může spolehnout hlavně na rodinu, staršího bratra Jiřího a matku. Svěho otce nepoznal, ten zemřel, když mu byly tři měsíce.

Jako občan přicházel Pavel Wonka s mnoha myšlenkami dřív, než mohly být ve společnosti přijaty jako samozřejmé. Tak už na podzim r. 1985 protestoval proti tomu, že je ve veřejných místnostech Národního výboru ve Vrchlabí portrét J. V. Stalina. A pod vlivem Gorbačovova programu perestrojky a demokratizace ohlásil v r. 1986 svou kandidaturu nezávislého poslance Sněmovny lidu ve volbách do Národního shromáždění. Za to, co je dnes v SSSR výrazem demokratizace a nového pojetí správy společnosti, byl Pavel Wonka uvězněn.

Jako nepohodlný kritik poměrů byl Pavel Wonka odsouzen třikrát. Nejdřív za hospodářské delikty, i když dokazoval, že se jich nedopustil a že k důkazům posloužila falešná svědectví. Obrany své nevinu se nevzdal ani po odsouzení. Podruhé byl se svým bratrem Jiřím zatčen po ohlášení kandidatury na nezávislého poslance, a protože sama kandidatura není trestná, nejdřív proti němu vyšetřovatel shromažďoval usvědčující materiály z jeho předchozího pobytu ve výkonu trestu, a teprve když tato svědectví Pavel Wonka v trestním řízení rozbil, byl odsouzen za podání úřadům, zejména proti místnímu policistovi a soudci a za svůj volební program Soud u něj bez důkazů předpokládal antisocialistické smýšlení. Pavel Wonka trest jako nespravedlivý přijal. Byl týrán ve vězení, byl bit při eskortách a těžce onemocněl. Nemocný se vrátil domů, a protože nedocházel na soudem přikázaná hlášení na oddělení VB, byl znovu uvězněn, odsouzen a šest dní po soudním líčení, o kterém se nedozvěděla ani jeho rodina, ve věznici zemřel.

Pavel Wonka se nedostal na studia, byl vyučen řemeslu, ale jako nadšený laik se zabýval právem. V jeho pozůstalosti je celá řada pozoruhodných rozborů jeho vlastních případů, i zkušeností, které si přinesl z věznic, o činnosti soudní mašinerie. Názory o právním nihilismu popsal v textu napsaném před svým posledním uvězněním a určeném Výboru pro Chelčického cenu v Londýně. "Kultura národa," napsal Pavel Wonka, "není určována je uměleckou tvorbou či stavem veřejných záchodků, ale též, a to především, kulturou právní, která je myslím rozhodujícím kulturním kritériem, ač to bohužel není adekvátně doceňováno. Čím vyšší právní kulturu má národ, tím je více demokracie a lepší zajištění práv a svobod."

Tento jeho poznatek a odkaz byl v našich zastydlých politických poměrech bohužel také vysloven předčasně. Nejen Pavlova tragická smrt, ale hlavně jeho vůle vidět to, co je správné, jeho touha po právu a pravdě, po nadřazenosti mravnosti nad mocí a jeho veliká statečnost a

neústupnost před ničivým tlakem násilné nespravedlnosti jej řadí k těm postavám naší současnosti, které vytvářejí naše dějiny i naši budoucnost.

Nedopust'me, aby odkaz a příklad Pavla Wonky byly zapomenuty.

Tomáš Hradílek, mluvčí Charty 77
Dana Němcová, mluvčí Charty 77
Saša Vondra, mluvčí Charty 77

ŽÁDOSTI O PROPUŠTĚNÍ VÁCLAVA HAVLA

Pod výzvu na podporu žádosti Václava Havla o podmínečné prominutí zbytku trestu přibýlo po prvním týdnu k prvním 18 podpisům na 500 dalších. Přicházejí ze všech koutů Čech, Moravy i Slovenska, i z těch nejzapadlejších vesniček. Podepisují se dělníci a zemědělci, lékaři a učitelé, technici a úředníci, publicisté a redaktoři, studenti i důchodci, vědci a výzkumníci, kulturní pracovníci, herci, filmaři, hudebníci, výtvarníci, mezi spisovateli i členové Československého svazu spisovatelů, mezi autory dopisů jsou i členové KSČ. Jsou mezi nimi jména známých i významných umělců a vědců, hlavně však podporu žádosti Václava Havla o podmínečné prominutí zbytku trestu podepisují stovky prostých občanů ze všech sociálních a věkových vrstev, které s Václavem Havlem nespojuje příslušnost ke stejné profesi, ale jsou s ním hluboce spjati stejnými mravními postoji, osobní odvahou a láskou k pravdě a k svobodě, což lze doložit několika citáty:

“Žijeme v době, kdy je neobyčejně nutné akcentovat všechny humanitní hodnoty. Pro nás je jejich symbolem Václav Havel.”

“Nesmírně si vážíme jeho statečnosti, hrdinství a dalších jeho osobních vlastností. Pro náš lid dělá stále mnoho, vrací nám naději a je nám i osobním příkladem.”

“Je jedním z hlavních bojovníků v úsilí o kulturnost, demokratizaci a humanismus v českém politickém a veřejném životě. Proto mu patří po právu úcta a podpora všech demokraticky smýšlejících lidí této země.”

“Víme o něm naprosto bezpečně, že je neschopen jakékoliv nečestné myšlenky, tím méně činu.”

“Dramatika Václava Havla považuji za výborného národního umělce s velkou odpovědností pro budoucnost naší země.”

“Už se těším na den, kdy bude propuštěn, abych se nemusel stydět, že já si chodím po svobodě.”

“Připojuji se k Vaší výzvě a žádám prominutí zbytku trestu Václavu Havlovi. Tento čin by přispěl ke zlepšení celkové atmosféry v naší zemi a uvítala by ho jistě i světová veřejnost.”

“Jsem velmi potěšen iniciativou tolika význačných umělců, kteří se nebojí nahlas říci své mínění. To svědčí o jejich nejen umělecké, ale i lidské velikosti. Věřím, že nastal čas, kdy proklamace o glasnosti a demokratizaci nebudou jen prázdnými slovy, ale budou naplněny skutky.”

“Není důležité, zda Vaše znaha přinese propuštění Václava Havla, či nikoli, ale to Václav Havel nyní ze všeho nejvíc potřebuje vědět, že nikoli ‘lid’, ale skuteční lidé, svobodní občané této země jsou schopni pozvednout svůj hlas na obranu jiného svobodného občana.”

Na všech dopisech jsou uvedeny zpáteční adresy, jen dva velmi odvážné anonymy skončily v popelnici.

Dodatek redakce: Václav Havel byl propuštěn z vězení.

Čsl. Obec Legionářská obnovila činnost

Po delší přestávce Čsl. Obec Legionářská v New Yorku korala svou výroční schůzi v Bohemian Hall, 29-19 24. Avenue v Astorii, NY, v neděli 22. I. 1989.

Schůzi zahájil dlouholetý předseda, bratr Jan Babinec a podal stručnou zprávu o činnosti organizace. Svolavatel schůze bratr Josef V. Tománek přivítal přítomné bratry a dal podnět k rušné a zajímavé debatě. Po výměně názorů bratr Jan Babinec odstoupil z funkce předsedy a poté bylo přikročeno k volbě nového výboru.

Většinou hlasů byl zvolen bratr Josef V. Tománek za předsedu. Po volbě podotkl, že tuto funkci přijímá pouze na jedno období. Bratr Karel Drha byl zvolen za místopředsedu, jednatelem se stal Miloš Knorr. Pokladníkem byl zvolen bratr Rostislav Šebesta. Revizory účtů se stali bratři Antonín Bartoš a Václav Vávra. Nově zvolený předseda přivítal nového člena br. Ing. Františka Ševčíka s chotí.

Jménem legionářů poděkoval bratr Karel Drha bratru Janu Babincovi za jeho dlouholetou organizační práci. Jednomyslně bylo dohodnuto, že příští schůze se bude konat ve 3 hodiny odpoledne v Bohemian Hall v Astorii (718-274-4925) dne 26. II. 1989, kde nový výbor převezme od bratra Babince organizační Archiv a finanční vyúčtování. Postrádali jsme bratra Ladislava Paličku a jiné bratry z Podkarpatské Rusi. Bratr Stanislav Mergl se rovněž nemohl schůze zúčastnit.

Po skončení schůze následovalo pohoštění přítomných za vzpomínek na boje za vlast a uplynulý čas.

Oznamujeme tímto veřejnosti, že od nyníška veškerou spolkovou korespondenci přijímá náš tajemník, Miloš Knorr, 955 Park Avenue, New York City, NY 10028. (Telefon: 212-772-1317.)

V krajanských vlasteneckých spolcích jakož i na amerických úřadech bude naši organizaci zastupovat bratr Karel Drha.

J.T.

V New Yorku, 23. I. 1989 Výbor Čsl. Obce Legionářské

Poděkování:

Vážení přátelé,

dovolte mi prosím, abych vám srdečně poděkovala za to, že jste mi umožnili zúčastnit se slavnosti debutantek. Byla to pro mne velká čest a bude to pro mne nádherná vzpomínka na celý život. Reprezentační ples byl prostě překrásný a já jsem se tam tak dobře bavila, že je to těžko popsat.

Proto vám chci tímto vyjádřit své díky a vděčnost.

Laura P.

Dear Friends,

* * *

Jane and I want to take this opportunity to thank you and the Council for allowing us and our daughter, Renee, to participate in the Ball this past Saturday. We are grateful for your hard work and dedication to the Czech heritage. We believe it is very important that this heritage be instilled in our children.

We hope the Ball will continue to be an event and tradition for many years. You can count on our continued support.

Our best wishes to the Council in 1989.

Sincerely, *Paul and Jana H.*

Nobelův institut, Oslo

My, účastníci valného shromáždění Svazu svobodných demokratů, jsme toho názoru, že musíme znovu vyjádřit své obavy ve věci mimořádně špatné a stále se zhoršující situace v oblasti lidských práv v Československu. Využíváme této příležitosti a společně se připojujeme k výzvě našich pražských přátel, mezi nimiž jsou známí herci a dramatici, k výzvě, ve které důrazně podporují Havlovu žádost o podmíněně propuštění na svobodu.

Co nejrozhodněji podporujeme návrh našich polských a československých přátel, aby Václav Havel dostal Nobelovu cenu míru. Považujeme to za naši společnou středoevropskou věc.

V Budapešti 16. 4. 1989.

Valné shromáždění Svazu svobodných demokratů

ZPRÁVY ODBOČEK A OBLASTÍ

Zpráva o výroční schůzi ČSNRA, odbočky Orange County

Výroční schůze odbočky se konala 4. března 1989 v 19:30 ve městě Huntington Beach, za větší účasti členů než v minulém roce. Přišlo také i několik hostů. Shromážděné krajanů přivítal předseda odbočky br. Zemánek a vyzval přítomné ke spoluúčasti na slibu věrnosti vlajce USA.

Zprávu o činnosti odbočky v roce 1988 podal jednatel F. Vogel, který se také krátce zmínil o stavu odbočky. Přesto, že nebyla k dispozici vhodná místnost, členové odbočky a jejich přátelé měli možnost se několikrát během roku sejit (např. na večeri s tancem, barbecue, schůzi s filmem, atd.). Významná byla činnost odbočky ve spolupráci s jinými krajanými, etnickými i jinými organizacemi a to jak na kulturním poli, tak i v podpoře politických snah, které jsou v zájmu Spojených států, krajanové větve i lidu Československa. Vzhledem k velkému počtu krajanů v Orange County, růst členstva odbočky postupoval celkem pomalu. Snad by zvýšená činnost přispěla k většímu zájmu krajanů o ČSNRA.

Pokladní organizace, K. Vogel, seznámila přítomné s finančním stavem odbočky. I když byl z podniků pořádaných odbočkou v roce 1988 jen minimální příjem, v důsledku úsporných opatření se podařilo udržet bankovní konto téměř na stejné úrovni jako bylo před rokem. Jistě i dary od jednotlivých členů, kteří zasluhují poděkování, přispěly k uspokojivému finančnímu stavu odbočky.

Jako připomínku Masarykových narozenin, předseda Zemánek seznámil přítomné s názory prvního československého prezidenta na demokracii, jak je výstižně zaznamenal Karel Čapek v knize Hovory s TGM. Velká škoda pro toho, kdo nezná tento krásný odkaz Masaryka!

K práci ve výboru se nabídl mimo dosavadního předsedy, jednatele a pokladníka i nový příslušník odbočky Dr. Halouzka, a v tomto složení byl nový výbor schválen na rok 1989.

Na doporučení členů se plánují alespoň dvě návštěvy ve Phoenix Clubu, které umožní seznámení s krajanými-nečleny, povědět jim o práci a smyslu ČSNRA a přitom ztrávit večer v příjemné zábavě.

Uvažuje se o uspořádání několika večerních programů buď s filmem, přednáškou, poezií, nebo hudbou. Snad se

podaří získat pomoc, radu, nebo spolupráci sousedních odboček v Los Angeles a San Diego.

V létě se plánuje alespoň jeden program na nedělní odpoledne, aby se mohly zúčastnit i rodiny s malými dětmi, pro které je obtížné chodit na večerní podniky.

Na sobotu 28. října se plánuje uspořádat oslavu čs. nezávislosti, na které by se mohli podílat také jiné krajanové organizace i jednotliví místní umělci.

Ses. Batlíková referovala o situaci nově přichozích krajanů, ze kterých většina naléhavě potřebuje alespoň určitou pomoc v prvních měsících pobytu v novém prostředí. Odbočka upozorní krajanovou veřejnost, aby se snažila pomáhat potřebným krajanům a ses. Batlíková svolila tuto činnost koordinovat.

Po ukončení schůze předsedou odbočky následovalo vynikající občerstvení připravené ses. Zemánkovou, na které přispěly také další členky Rady.

Večer byl ukončen zfilmovanými příběhy knihy "Slovácko sa súdí", ke kterým byla přidána vtipná beseda s hercem V. Menšíkem.

ffv

Odbočka ČSNRA Portland, Oregon

Vážení přátelé,

byl jsem pověřen informovat vás o situaci v portlandské odbočce po schůzce konané 19. března.

Schůze byla svolána na žádost mnoha členů, kteří projevovali zájem o pokračování činnosti odbočky. Sešlo se 38 členů.

V živé debatě přítomní vyjádřili své představy o budoucí činnosti a zvolili nové představenstvo.

Předsedou byla zvolena sestra Mary Martin (manželka nedávno zesnulého Johna Martina, zakladatele odbočky v Portlandu).

Místopředsedou zvolen dosavadní místopředseda Larry Obereigner.

Jednatelkou Jarka Molík.

Pokladník James Frank.

Nová předsedkyně poděkovala odcházejícímu představenstvu a prohlásila, že přijímá funkci z úcty k Johnu Martinovi, který až do konce, přes svoji těžkou nemoc stále projevoval zájem o československé otázky a činnost odbočky.

Schůzka proběhla v atmosféře naděje na dobrou budoucnost organizace.

Byly vybrány příspěvky a schváleno datum příští schůze na neděli 21. května. Za předsednictvo, *Larry Obereigner*

Zpráva z ČSNRA — odbočky Štefánik (Illinois)

Odbočka konala členskou schůzi v sobotu večer 22. dubna 1989, zásluhou naší pokladní s. Jany Šmerdové, tamní usedlice, ve spolkové místnosti Warren Township Center v Gurnee s pohoštěním manželů Taubitzů. Sešlo se nás 24. Program byl trochu pozměněn, poněvadž br. Dr. Chalupa, kterého jsme pozvali, aby nás informoval o běžné činnosti Rady z poslední doby, se nemohl pro jinou naléhavou záležitost dostavit.

Br. předseda Kraupner přečetl dopis očitě svědkyně z Prahy, dobře a výstižně líčící průběh demonstrací v Praze 15., 16. a 17. ledna t.r., jak hrubě a násilně bylo zacházeno s pokojnými demonstranty za to, že se dovolávali ochrany lidských práv a svobody. Měli jsme všichni o čem přemýšlet.

Dopis byl předmětem živé debaty ve volné zábavě, která pak následovala a během které bylo také vysloveno rozhořčení nad hanebným potupením americké vlajky v Chicago Art Institute. Br. Jandáček také přednesl krátkou přehlednou zprávu o nedávné schůzce s náměstkem velvyslance americké delegace ve Vídni na ochranu lidských práv, p. Frowickem. Zajímavé až někdy zábavné byly zkušenosti některých návštěvníků v Československa z poslední doby, když si je vzájemně vypravovali, zvláště pak ve styku s tou nemožnou tamní byrokracií.

A tak nám ten čas utekl, že než jsme se nadáli, hodiny odbyly jedenáctou a musili jsme domů. Br. Kraupner poděkoval za návštěvu a manželům Taubitzovým za výborné, bohaté občerstvení, na kterém jsme si všichni pochutnali.”

KH

Úspěšný jarní podnik ČŽNR

Československá ženská národní rada v exilu, Chicago, pořádala svůj jarní podnik 15. dubna 1989 v banketní místnosti restaurace Old Prague v Ciceru.

Program byl zahájen po večeři, předsedkyní ČŽNR Rozinou Nehasilovou. Přivítala přítomné hosty a zdůraznila, že ČŽNR pořádá nyní dva podniky v roce, ale že oba jsou na velké úrovni. Ocenila přízeň přítomných a znovu zdůraznila důležitost účasti na čs. podnicích a jejich podporu, která dokazuje pospolitost československého exilu. — Po té, představila hlavního řečníka profesora F. Svejkovského a recitátorku Věru Rokničovou.

Přednáška prof. F. Svejkovského byla na námět “Odkaz Karla Čapka”. Prof. F. Svejkovský vysvětlil život spisovatele Karla Čapka ve dvou odkazech. První odkaz, život úspěšného světoznámého spisovatele, novináře, redaktora, kritika, veřejné osobnosti. Druhý odkaz, život člověka, jemuž příroda nedopřála krásného vzhledu, neduživého, neatletického, stále toužícího po lásce. Přes všechny fyzické nedostatky Karel Čapek ukazuje sílu ducha. Ve svých spisech projevuje neobyčejné nadání se přiblížit k dané situaci. Jeho mistrovství slova hýřilo bohatstvím. Byl schopný psát slovy a mluvou básnickou, lidovou, předměstskou, starodávnou i biblickou.

Výňatky z milostných dopisů, novel, kulturních a politických projevů (“Modlitba”, “Proroctví Ant. Švehly”), které pročitěně přednesla Věra Rokničová daly nám představu o Čapkovu odkazu.

Večer byl zakončen vzpomínkou dr. Steinbacha na poslední chvíli Čapkovy života, přečtenou z jeho nedávno vydané knihy. Karel Čapek zemřel v náručí své ženy, spisovatelky Olgy Scheinflugové 25. prosince 1958.

Rozina Nehasilová se rozloučila s přítomnými a při této příležitosti pozvala všechny na druhý důležitý podnik ČŽNR, a to vánoční bazar.

Tiskový výbor

Dary na činnost

Československé národní rady americké

Krajanský výbor, Cleveland \$500.00
J. Janci, Illinois \$ 20.00

Roční předplatné Věstníku — \$5

Odbočka Orange County, California, oznamuje...

v sobotu 13. května byla schůzka odbočky a byla navštívena více než padesáti lidmi. Ukazovali jsme video Prodané nevěsty s předními zpěváky z Národního divadla. Páni Konvička a Rájek prodávali knihy a videové kasety.

Večer se zakončil s pohoštěním.

M. Halouzka

Z Krajanského výboru v Clevelandu

V pátek 5. května zavítala do Clevelandu delegace Stálé konference demokratických Slováků z New Yorku a Washingtonu: Dr. Martin Kvetko, Dr. Jan Beharka, Andrew Valiska, a Pavel Rohoň. Zúčastnili se večer schůze Krajanského výboru, již bylo přítomno přes 50 osob. Dobrou polovinu tvořili bratři Slováci. Schůze se konala v historické České národní síni, tedy v budově, kde se sešla v říjnu 1915 prvá společná konference zástupců amerických Čechů a Slováků z celých Spojených států a dohodli se na společné osvobozovací akci a uzavřeli 22. října 1915 t.zv. Clevelandskou dohodu, která hovoří o spojení obou národů ve federativním svazku států.

Květnová schůze Krajanského výboru byla hlavně věnována vzpomínce na spoluzakladatele Československé republiky, gen. Milana R. Štefánika, jehož 70. výročí tragické smrti připadalo na 4. května. O Štefánikově životě, o jeho veliké zásluze a spoluúčasti na vzniku Československa i o Štefánikově ostrém protibolševickém postoji promluvil Dr. Martin Kvetko. Jsme mu vděční za jeho závažný a obsažný projev, který nám byl i povzbuzením pro další činnost a bratrskou spolupráci obou našich národních skupin v Americe. — Br. Přemek Kocián recitoval svoji báseň, kterou napsal k 70. výročí Štefánikovy smrti. Kvetkův projev byl také vhodným popudem k živé rozpravě, již se účastnila řada přítomných jak hostů, tak i místních. Debatovalo se i o současné situaci v Československu.

Protože při našich květnových schůzích tradičně také oslavujeme svátek matek, závěrem schůze předseda br. V. Hesoun blahopřál všem přítomným maminkám a babičkám a připomenul, že za úspěšnou činnost Krajanského Výboru vděčíme také veliké obětavosti našich sester. Tajemník br. Kocián pak recitoval svoji velice pěknou báseň k počtě matek.

V sobotu 6. května o půl jedenácté dopoledne se shromáždil početný zástup českých a slovenských krajanů ve Wade Parku, kde slovenská delegace z Washingtonu a New Yorku spolu se zástupci Krajanského výboru položili věnce k pomníku gen. M. R. Štefánika, který byl postaven ve 20. letech a je jediným Štefánikovým památníkem ve Spojených státech.

—un

Láska k bližnímu je v plánu světa, lidská společnost stojí na lásce, ale nestačí mít k člověku jen tak zvaný milý cit, — láska, humanita se musí ztělesnit v práci, v součinnosti, v tvoření a tím v zdokonalování světa nám daného. Jsme dělníci na vinici boží!

Večer s Vlastimilem Třešňákem — Klub Domov a Oblast ČNRA, Chicago

Vlastimil Třešňák se narodil v roce 1950 v Praze. Autor a interpret anažovaných písní, prozaik, básník, scénárista, fotograf a malíř. Po absolvování základního vzdělání vystřídal řadu zaměstnání, vesměs pomocné práce (na hřbitově, u divadla, v pivovaru, u filmu aj.).

Od roku 1968 svobodné povolání — spisovatel, zpěvák vlastních písní, člen folksongové skupin Šafrán. V roce 1974 mu byla zrušena jeho registratura u Pražského kulturního střediska. Znovu pracoval jako pomocný dělník a hlídač. Jako spisovatel debutoval roku 1969 v časopise *Petr a Lucie* (povídky, texty), publikoval ve studentských časopisech, neoficiálních sbornících aj. Gramofonovou desku s jeho písněmi postihl zákaz distribuce. Je autorem nerealizovaných scénářů *Donchuan* (1976), *Švestkový komplet* (1976). Signatář Charty 77. V roce 1982 vystěhován z Československa a obdržel politický asyl ve Švédsku. Od roku 1983 je členem Svazu švédských spisovatelů. Od roku 1985 žije v Západním Německu. (Slovník českých spisovatelů — 68 Publishers Corp., Toronto, 1982.)

Umělecká činnost — Próza: *Babylon* (Index Koln 1982), *Bermudský trojúhelník* (Index Koln 1986), ... *A ostružinou pobídn' koně* (Index Koln 1987). Poezie: *Plonková sedmička* (PmD Mnichov 1983). LP: *Zeměměřič* (Šafrán, Švédsko 1982), *Koh-I-Noor* (Šafrán, Švédsko 1983), *Zakázání zpěváci 2. kultury* (Šafrán, Švédsko 1978). Obrazová monografie: *Adam a Eva* (text P. Kohout) Bund Verlag Koln 1986. Pořádá koncerty a výstavy svých obrazů po evropských zemích.

Koncert se konal 20. května 1989 v Masarykově škole v Cicero pod záštitou Klubu Domov a Oblasti ČNRA v Chicagu. Pesimistická a drsná lyrika balad výstižně představovala úroveň a vliv komunistického režimu v Československu na tamnější mládež.

Většina návštěvníků koncertu odcházela domů s neurčitými dojmy a s přáním, aby tento mladý muž našel klid v duši a aby mohl psát své balady trochu v pozitivním smyslu.

Srdečně vás zve na piknik...

Odbočka Gama, ZP a Dr. H. Horáková

pořádají svůj výroční piknik 18. června 1989 ve 2 hod. odpoledne u Kovářů, adresa 178 Northgate Rd., Riverside, Illinois. Přineste si skládací židle. Pro informace volejte úřadovnu ČNRA 656-1117.

**Prosíme oznamte včas
změnu adresy**

**Zašlete zdarma ukázkové číslo
Věstníku na:**

JMÉNO _____

ADRESA _____

CZECHOSLOVAKIA

STILL OCCUPIED !

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL OF AMERICA

Naše nálepky mají svou tradici a účel připomínat světu, že Československo je stále v sovětském zajetí. Těší nás první odezva na naši žádost o finanční příspěvek. Doufáme, že je to slibný začátek a že pošlete i vy a že požádáte přátele, aby též přispěli.

PANORAMA — Historické podání o Čechách a Slovácích ve Spojených státech amerických. 328 stránek 7"x10" v angličtině, \$8.00 bez poštovného. — Czechoslovak National Council of America, 2137 S. Lombard Ave., Cicero, IL 60650-2081.

PAMATUJTE NA RADU SVÝM PŘÍSPĚVKEM!

Schvalujete-li pevné zásady a postoj Rady k nejdůležitějším otázkám dnešního vývoje, získejte nám nové členy!

Oblast Michigan

Navštivte Československý-Americký Festival v Michigan

Oblastní výbor ČNRA v Michigan a Sokolská Organizace v Michigan opět pořádají oblíbený Festival a to 7.—8.—9. července 1989 ve Wyandotte, Michigan. Přijďte a pobavte se na etnickém festivalu, kde bude hojnost československého jídla, hudby. Stánky budou prodávat pečivo, knihy a suvenýry. Bližší informace dodá br. J. Šrámek. Volejte o informace večer, area 1-313-781-4107.

Týden porobených národů

Captive Nations Week, který se stal zákonem (U.S. Public Law 86-90) — se zahájí nedělí 16. července 1989 na Navy Pier, Chicago. Polské organizace letos převzaly tento těžký úkol a plánují velké shromáždění lidu. Současně bude také pořádána na Navy Pier Polská Folk Fair, která se těší velké oblibě.

**CAPTIVE NATIONS DAY
CHICAGO
16. ČERVENCE 1989**

**XVII. SLET AMERICKÉHO SOKOLSTVA
20.—24. června 1989, Omaha Nebraska**

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

FIRST CLASS MAIL

